DOI: 10.31460/mbdd.350426

BANKACILIKTA KONSOLİDE GÜVENCE YAKLAŞIMI ÜZERİNE KAVRAMSAL BİR İNCELEME*

Dr. Mustafa Tevfik KARTAL**
Prof. Dr. Özgür ÇATIKKAŞ***
Dr. Öğretim Üyesi Neşe ÇOBAN ÇELİKDEMİR****

Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi
Haziran 2018; 20(2); 347-374

ÖZ

Bankalarda kamu denetçileri, bağımsız denetçiler, iç kontrol ve iç denetim bölümlerindeki denetçiler tarafından güvence faaliyetleri icra edilmektedir. Bu faaliyetlerde bazı konular mükerrer denetime tabi tutulurken bazı konular ise denetim alanının dışında kalmaktadır. Bu nedenle güvence faaliyetlerinin koordine edilmesi bir zorunluluktur. Bu çalışma bankacılıkta güvence faaliyetlerinde önemli bir husus olan konsolide güvenceye yönelik olarak hazırlanmıştır. Söz konusu çalışma ile konsolide güvence yaklaşımının Türk literatürüne kazandırılması ve bankacılıkta konsolide güvenceye ilişkin kavramsal çerçevenin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu çalışmada konsolide güvencenin teorik çerçevesine ek olarak bankaların dikkat etmesi gereken kritik hususlar vurgulanmış ve bir konsolide güvence planlama örneğine yer verilmiştir. Sonuç olarak bankalarda iç kontrol ve iç denetim tarafından gerçekleştirilen güvence faaliyetlerinin koordine edilebileceği ve bankaların konsolide güvence yaklaşımından birçok fayda sağlayabileceği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık, İç Kontrol, İç Denetim, Konsolide Güvence, Türkiye.

JEL Sınıflandırması: G21, K20, M42.

A CONCEPTUAL EXAMINATION UPON COMBINED ASSURANCE APPROACH IN BANKING

ABSTRACT

Assurance works are executed by state auditors, independent auditors and auditors who work in internal control and internal audit departments in banks. In this works, some issues are audited as duplicating while some issues are out of audit areas. So, coordination of assurance activities is a must.

* Makale gönderim tarihi: 09.11.2017; kabul tarihi: 22.03.2018.
** orcid.org/0000-0001-8038-8241, mustafatevfikkartal@gmail.com
*** Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksek Okulu, orcid.org/0000-0001-9547-8741, ozgurcatikkas@marmara.edu.tr
**** Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksek Okulu, orcid.org/0000-0003-2842-529X, ncoban@marmara.edu.tr

This paper was prepared for combined assurance which is an important issue in assurance activities in banking sector. With this study, it is aimed at adding combined assurance approach to Turkish literature and exhibiting conceptual framework regarding combined assurance in banking. In this study, besides conceptual framework of combined assurance, some critical points that banks should take into consideration were addressed and one example regarding combined assurance planning was exemplified. As a conclusion, it was determined that assurance activities provided by internal control and internal audit in banks could be coordinated and banks could benefit from combined assurance approach.

Keywords: Banking, Internal Control, Internal Audit, Combined Assurance, Turkey.
JEL Classification: G21, K20, M42.

1. GİRİŞ

Bankalar önemli finansal aracıların başında gelmektedir. Türkiye gibi banka temelli piyasalarda ekonomik faaliyetlerin büyük bir kısmı bankalar tarafından fonlanmaktadır. Diğer bir ifade ile ticaretin ve yatırımların finansmanının sürekli sağlanabilmesi adına bankalar oldukça önemli bir rol oynamaktadır (Yüksel vd. 2015, 2). Ayrıca bankalar sayesinde fon ihtiyacı olanlar faiz karşılığında ihtiyaçlarını karşılarken fon fazlası olanlar faiz geliri elde etmektedirler. Birer finansal aracılar olarak bankaların söz konusu fonksiyonları dikkate alındığında, ülke ekonomisi için oldukça önemli bir rol oynadıkları anlaşılmaktadır (Dinçer vd. 2016, 33). Bankaların ekonomiler için önemi nedeni ile bankacılık sisteminde yaşanabilecek sorunlar ülke ekonomileri üzerinde önemli etkilere yol açabileceklerdir. Bu nedenle bankalar etkin bir şekilde denetlenmelidir (Zengin ve Yüksel 2016, 78).

Ekonomiler için önemi nedeniyle bankalar ülke ve ekonomi yönetimleri tarafından yakın bir şekilde izlenmektedir. Bu kapsamda bankaların etkin denetimi için birçok hususta düzenleme yapılmaktadır. Bankacılık Kanunu başta olmak üzere bankacılık faaliyetleri ile ilgili birçok düzenleme yapılmıştır. Söz konusu düzenlemeler çerçevesinde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Sermaye Piyasası Kurulu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı gibi düzenleyici-denetleyici kurumlar (DDK) görev alanlarıyla sınırlı olmak üzere bankalarda yoğun şekilde güvence faaliyetleri gerçekleştirmektedir.

DDK'ların yanı sıra bankalarda iç kontrol ve iç denetim birimleri tarafından da güvence faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda iç kontrol ve iç denetim tarafından şubeler, süreçler, genel müdürlük birimleri, yasal denetimler başta olmak üzere birçok hususta Yönetim

Kurulu (YK), Denetim Komitesi, Genel Müdür ve üst düzey yönetime güvence sağlayan çalışmalar yapılmaktadır (Yurtsever 2009, 20; Yüksel vd. 2016, 102).

Bankalarda bir taraftan iç kontrol ve iç denetim birimleri tarafından diğer taraftan DDK'lar tarafından yoğun bir şekilde güvence faaliyetleri icra edilmektedir. Dolayısı ile bankalarda çok fazla güvence çalışması gerçekleştirilmektedir. Bunun bir sonucu olarak bazı işlem ve süreçler farklı taraflarca defalarca incelemeye tabi tutulurken bazı işlem ve süreçler ise güvence alanı dışında kalmaktadır. Bu nedenle farklı taraflarca gerçekleştirilen güvence çalışmalarının koordine edilmesi ve konsolide bir yaklaşımla sürdürülmesi bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmaktadır. Bu husus literatürde konsolide güvence olarak tanımlanmaktadır (Zhou vd. 2016, 28).

Konsolide güvence yaklaşımı ile güvence veren tarafların çalışmaları koordine edilerek farklı derecelendirme ve raporlama yapıları ile bakış açıları standart hale getirilmekte, böylece mükerrer güvence verilen alanlar, güvence eksikliği bulunan alanlar ve yüksek riskli alanlar tespit edilebilmektedir. Dolayısı ile konsolide güvence yaklaşımı bir taraftan öğrenilen bilgilerin paylaşılması ile maliyet tasarrufu diğer taraftan kaynakların etkin dağılımı, iş süreçlerine minimum müdahalede bulunma gibi faydalar sağlamaktadır. Dolayısı ile konsolide güvence yaklaşımı ile hem yönetim üzerindeki güvence faaliyetlerinden kaynaklanan yorgunluk azalmakta hem de güvence faaliyetleri dışında kalan alanlar azalacağı için istenmeyen sürprizlerle karşılaşılma olasılığı düşürülmektedir (Huibers 2015, 4).

Yukarıdaki hususlar dikkate alındığında, bankaların etkin bir şekilde denetlenmesi önem taşımaktadır. Bunun sağlanması için bankalarda gerçekleştirilen güvence faaliyetleri koordine edilmelidir. Türk bankacılık mevzuatına göre kamu denetimi ve bağımsız denetim çalışmalarının iç kontrol ve iç denetim ile tam koordinasyonu mümkün değildir. Ancak iç kontrol ve iç denetim bankaların bünyesinde bulundukları için bu iki birimin çalışmaları birbiri ile tam entegre edilebilmektedir. Bu nedenle, bu çalışmada bankaların bünyesinde güvence faaliyetlerini icra eden iç kontrol ve iç denetim birimlerinin faaliyetlerinin koordinasyonu ele alınmıştır. Bilindiği kadarıyla Türkiye'de konsolide güvence konusunda yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır. Dolayısıyla yapılan bu çalışmanın kapsam itibarıyla öncü bir çalışma olma özelliği taşıdığı düşünülmektedir. Bu çalışmada bankalarda konsolide güvence yaklaşımı iç kontrol ve iç denetim tarafından gerçekleştirilen güvence faaliyetlerinin koordinasyonu açısından ele alınmıştır.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünün ardından, bankacılıkta konsolide güvence ile ilgili literatürde Türkiye'de yapılmış çalışma bulunmadığından konuya ilişkin yurtdışında yapılmış bazı çalışmalar literatür taraması kapsamında ikinci bölümde ele alınmıştır. Üçüncü bölümde konsolide güvence yaklaşımı, güvence sağlayan taraflar ve mevzuat açısından konsolide güvence ele alınmıştır. Dördüncü bölümde bankacılıkta konsolide güvenceye ilişkin kavramsal inceleme yapılmıştır. Ayrıca iç kontrol ve iç denetim tarafından gerçekleştirilen güvence faaliyetlerinin nasıl konsolide edilebileceğine ilişkin bir örnek plana, konsolide güvence yaklaşımının bankalara faydalarına ve bu hususta bankaların dikkat etmesi gereken hususlara yer verilmiştir. Son bölümde ise değerlendirme yapılmıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Literatür taramasında konsolide güvenceye ilişkin Türkiye'de yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bununla birlikte konsolide güvence ile ilgili yurtdışı literatürde çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Literatür taraması kapsamında bu çalışmalar arasından seçilenlere Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1. Literatürde Yer Alan Bazı Çalışmalar

Yazar	Yıl	Ülke	Sonuç
Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (The IIA)	2003	ABD	Mükerrer çabaların asgarîye indirilmesi için güvence sağlayan iç ve dış tarafların çalışmaları koordine edilmelidir.
The Canadian Institute of Chartered Accountants (The CICA)	2004	Kanada	İç denetim faaliyetleri ile bağımsız denetim faaliyetleri uygun şekilde koordine edilmelidir.
Institute of Directors in Southern Africa (IoD)	2009	Güney Afrika	Denetim komiteleri, güvence faaliyetlerini koordine etmeli ve konsolide güvence yaklaşımını temin etmelidir.
PWC	2010	Güney Afrika	Konsolide güvencenin teorik altyapısı ve aşamaları anlatılmıştır.

Yazar	Yıl	Ülke	Sonuç
Development Bank of Southern Africa (DBSA)	2012	Güney Afrika	Konsolide güvence stratejisinin amacı, modeli, faydaları ve bankada nasıl uygulandığı anlatılmıştır.
EY	2013	Gambiya	Konsolide güvence yaklaşımı ile üçlü savunma hattının ikinci ve üçüncü hattındaki risk yönetimi faaliyetleri optimize edilebilecektir.
PWC	2013	Güney Afrika	Konsolide güvence tanımı, teorisi, paydaşların sorumlulukları, raporlama yapısı ve faydaları ele alınmış ve örnek bir uygulamaya yer verilmiştir.
Reeks	2013	İngiltere	Konsolide güvencede güvence sağlayan taraflar, kritik sistemler, kritik bilgi sistemleri, kilit riskler ve projeler ve stratejik riskler hakkında bilgiler paylaşılmıştır.
Deloitte	2014	ABD	Denetim komitesi değerlendirme yaparken iç denetimin diğer güvence sağlayan taraflarla açık bir iletişim kurduğunu dikkate almalıdır.
Clamp	2015	Güney Afrika	Konsolide güvence yaklaşımı tanımı, gerekçeleri, uygulama örneği ve gelecek trendleri açısından ele alınmıştır.
Decaux ve Sarens	2015a	Belçika	Konsolide güvence yaklaşımının uygulanması risk yönetimi gözetiminin olgunluğu, risk yönetimi sürecinin gözetimi için bir YK komitesinin varlığı, güvence sağlayan tarafların sayısı ve diğer örgütsel özelliklerle önemli derecede ilişkilidir.
Decaux ve Sarens	2015b	Belçika	Konsolide güvence uygulaması; olgun bir risk yönetim çerçevesi oluşturma, konsolide güvence hakkında farkındalık oluşturma, konsolide güvenceye liderlik edecek birimin/kişinin belirlenmesi, güvence stratejisi geliştirilmesi, güvence faaliyetleri ile güvence verenlerin eşleştirilmesi ve konsolide güvence bulgularının raporlanmasını gerektirmektedir.

Yazar	Yıl	Ülke	Sonuç
Forte ve Barac	2015	Güney Afrika	Konsolide güvence faaliyetlerinin amaçlarından biri kuruluşların karşılaştığı risklerin azaltılmasıdır. Konsolide güvence sürecinde iç denetim en temel oyuncudur.
Harbo	2015	İsveç	Terminolojisi, adımları, nedenleri, faydaları ve örnekleri ile birlikte konsolide güvence yaklaşımının nasıl uygulandığı Swedbank örneği üzerinden ele alınmıştır.
Huibers	2015	Hollanda	Ortak dil ve bakış açısı ile güvence faaliyetleri daha etkin ve verimli olacak ve yönetim denetim yorgunluğundan kurtulacaktır.
Levis	2015	Güney Afrika	İç denetim konsolide güvencede en önemli oyunculardan biri ve konsolide güvence faaliyetlerinin koordine edilmesi için en uygun bölümdür.
Rossouw	2015	Güney Afrika	Konsolide güvence yaklaşımı, iç denetimin güvence sağlamadığı alanlardaki güvence boşluğunun doldurulmasında önemli bir rol oynayabilir.
Scott	2015	ABD	Konsolide güvencede güvence sağlayan taraflar, kritik sistemler, kritik bilgi sistemleri, kilit riskler ve projeler ve stratejik riskler hakkında bilgiler paylaşılmıştır.
Swellendam Municipality	2015	Güney Afrika	Konsolide güvenceye geçiş sürecindeki adımlar; tarafların belirlenmesi, konsolide güvence için potansiyelin belirlenmesi, güvence faaliyetlerinin test kapsamının belirlenmesi, risklere odaklanma, konsolide güvence yaklaşımının uygulanması şeklindedir.
Dzomira	2016	Güney Afrika	Kamu sektöründe konsolide güvence yaklaşımı uygulamaları övgüye değer olup iyi yönetime erişmek için gelişim ve tam olarak modeli uygulama ihtiyacı bulunmaktadır.

Yazar	Yıl	Ülke	Sonuç
KPMG	2016	BAE	Konsolide güvence amacı, yaklaşımı, faydaları, kritik başarı faktörleri ve uygulanma süreci açısından ele alınmıştır.
Sainato	2016	ABD	Konsolide güvence faaliyetlerinin aşamaları ve iç denetim standartlarındaki yeri incelenmiştir.
Schreurs ve Marais	2015	Güney Afrika	Kuruluşlar konsolide güvence uygulamasında henüz tam olgunluk seviyesinde değillerdir. Konsolide güvence için belirlenmiş bir koordinatör olmaması, konsolide güvencenin tam uygulamasını sınırlayan faktörlerden biridir.
Zhou vd.	2016	Avustralya	Konsolide güvence yaklaşımının uygulanması bilgi riskini azaltmaktadır.
Dmitrenko	2017	Ukrayna	Konsolide güvence kuruluşların karşılaştıkları önemli riskler hakkında denetim komitesine genel güvence sağlamalıdır. Denetim komitesi kuruluşta uygulanacak konsolide güvence yaklaşımını onaylamalıdır.
Huibers ve Rittenberg	2016	ABD	Konsolide güvence şirketler için iyi olmanın ötesinde aynı zamanda ileri seviyede yönetişim ile risk ve kontrol olgunluğunu başarmada hayati öneme sahiptir.

Kaynak: Yazarlar.

Tablo 1'den görüleceği üzere, yurt dışı literatürde konsolide güvence ile ilgili çalışmalar yer almaktadır. Söz konusu çalışmaların önemli bir kısmı konsolide güvenceyi kavramsal olarak ele almıştır. The IIA, 2050 no.lu uluslararası iç denetim standardında konsolide güvenceden, güvence faaliyetlerinin eşgüdüm içinde yürütülmesi şeklinde bahsetmiştir (The IIA 2003). Güney Afrika'da yürürlüğe giren King III düzenlemesinde ise denetim komitesi tarafından güvence faaliyetlerinin koordine edilmesi için konsolide güvence yaklaşımının oluşturulması yasal olarak zorunlu hale getirilmiştir (IoD, 2009). Belirtilen çalışmalara paralel olarak PWC (2010), DBSA (2012), PWC (2013), Harbo (2015), Clamp (2015), Huibers (2015) Sainato (2016), KPMG (2016), Huibers ve Rittenberg (2016) tarafından hazırlanan çalışmalarda konsolide güvencenin tanımı, aşamaları ve faydaları ele alınmış ve konunun teorik çerçevesi ortaya konulmuştur.

Bazı çalışmalarda konsolide güvence, yönetim kurulu ve denetim komitesi açısından iç denetim faaliyetlerinin güvence sağlayan diğer taraflarla çalışmalarının koordine edilmesi yönünden ele alınmıştır. The CICA (2004) yönetim kurulunun iç denetim faaliyetlerinin bağımsız denetim faaliyetleri ile uygun şekilde koordine edildiğini sorgulaması gerektiğini belirtmiştir. Deloitte (2014) ise denetim komitelerinin iç denetim hakkında değerlendirme yaparken iç denetimin diğer güvence sağlayan taraflarla açık bir iletişim kurup kurmadığını dikkate alması gerektiğini ortaya koymuştur. Schreurs ve Marais (2015) kuruluşlarda konsolide güvence için belirlenmiş bir koordinatör olmamasının konsolide güvencenin tam uygulamasını sınırlayan faktörlerden biri olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Dmitrenko (2017) ise konsolide güvence yaklaşımı ile özellikle kuruluşların karşılaştıkları önemli riskler hakkında denetim komitesine genel güvence sağlanması, denetim komitesinin kuruluşta uygulanacak konsolide güvence yaklaşımını onaylaması, konsolide güvencede iç denetim danışman rolü oynaması ve konsolide güvencenin iç denetimin kilit sorumluluklarından biri olarak görülmesi gerektiği sonuçlarına ulaşmıştır.

Belirtilen konuların yanı sıra bazı çalışmalarda konsolide güvence ile ilgili çeşitli kuruluşların uygulamalarına yer verilmiştir. DBSA (2012), PWC (2013), Huibers (2015), Swellendam Belediyesi (2015) çalışmaya konu banka ve belediye gibi kurumlar üzerinden konsolide güvencenin nasıl uygulanması gerektiğini örnekleriyle ele almışlardır.

Bazı çalışmalarda ise konsolide güvence hakkında ampirik araştırma yapılmıştır. Decaux ve Sarens (2015b) konsolide güvence uygulamasının olgun bir risk yönetim çerçevesi oluşturma, konsolide güvence hakkında farkındalık oluşturma, konsolide güvenceye liderlik edecek birimin/kişinin belirlenmesi, güvence stratejisi geliştirilmesi, güvence faaliyetleri ile güvence verenlerin eşleştirilmesi ve konsolide güvence bulgularının raporlanmasını gerektirdiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca hiçbir kuruluşun olgun bir konsolide güvence programına sahip olmadığı ve kuruluşların hala konsolide güvence uygulamayı öğrenme sürecinde oldukları belirlenmiştir. Huibers (2015) bölgelere göre sonuçların değişmesi ile birlikte en Güney Asya'da %42 düzeyinde konsolide kavramının uygulandığı, sahara altı Afrika'da %80 oranında konsolide güvence kavramının bilindiği sonucuna ulaşmıştır. Forte ve Barac (2015) ve Levis (2015) konsolide güvence yapısında iç denetimin rolü ve konumunu ele almışlar ve konsolide güvence faaliyetlerinin koordine edilmesi için en uygun birimin iç denetim olduğu ve iç denetim biriminin konsolide güvence yapısındaki en önemli oyunculardan biri olduğunu belirlemişlerdir.

Rossouw (2015) iç denetimin güvence sağlamadığı alanlardaki güvence boşluğunun doldurulmasında konsolide güvence yaklaşımının önemli bir rol alabileceği ve söz konusu boşluğun güvence sağlayan diğer iç paydaşlar tarafından doldurulabileceği sonucuna ulaşmıştır.

3. KONSOLİDE GÜVENCE YAKLAŞIMI, GÜVENCE SAĞLAYAN TARAFLAR VE KONSOLİDE GÜVENCEYE İLİŞKİN MEVZUAT

Denetim, iktisadi faaliyet ve olaylarla ilgili iddiaların önceden saptanmış ölçütlere uygunluk derecesini araştırmak ve sonuçları ilgi duyanlara bildirmek amacıyla tarafsızca kanıt toplama ve bu kanıtları değerlemeye yönelik sistematik bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Güredin 1995, 5; Dalak 2000, 65). Denetim faaliyetleri literatürde güvence faaliyetleri olarak adlandırılmaktadır.

Bankalar ülkeler açısından önemli finansal kurumların başında geldiği için birçok farklı taraf tarafından güvence faaliyetlerine tabi tutulmaktadır. Güvence faaliyetlerinin fazlalığı bir taraftan gereksiz denetim maliyetine neden olurken diğer taraftan bazı alanların mükerrer olarak denetime tabi tutulmasına bazı alanların ise denetim evreni dışında kalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle güvence faaliyetlerinin bir yaklaşım dâhilinde koordine edilmesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Literatürde bu husus konsolide güvence yaklaşımı olarak adlandırılmaktadır.

Bu bölümde öncelikle konsolide güvence yaklaşımı, ardından güvence sağlayan taraflar ve mevzuat açısından konsolide güvence ele alınmıştır.

3.1. Konsolide Güvence Yaklaşımı

Konsolide güvence, iç ve dış taraflardan sağlanan güvence faaliyetlerinin optimize ve koordine edilmesi, böylece şirketlerin karşılaştığı önemli risklerin yeterli bir şekilde değerlendirilebilmesi olarak tanımlanmaktadır (Zhou vd. 2016, 28). Konsolide güvence yaklaşımı ile bir taraftan sağlanan güvence faaliyetlerinin koordine edilmesi, diğer taraftan mükerrer çabaların azaltılması ve böylece maliyet etkinliği sağlanması amaçlanmaktadır.

Konsolide güvence literatüre ilk kez 2000'li yıllarda girmiştir. Konsolide güvence ilk kez The IIA tarafından yayınlanan uluslararası iç denetim standartlarında eşgüdüm başlığı altında yer almıştır. 2050 no.lu Eşgüdüm başlıklı çalışma standardında mükerrer denetim faaliyetlerini asgariye indirmek için iç denetim yöneticisinin güvence ve danışmanlık faaliyeti sunan diğer iç ve dış taraflarla koordineli davranması gerektiği belirtilmiştir (The IIA 2003, 2050 no.lu standart).

The IIA standardından sonra konsolide güvence ile ilgili en önemli ve kapsamlı yayın King III adı ile Güney Afrika'da yapılmıştır. Bu düzenlemede denetim komitelerinin bütün güvence faaliyetleri için konsolide güvence yaklaşımı sağlaması gerektiğine yer verilmiştir. Ayrıca yine bu düzenlemede güvence sağlayan iç taraflardan biri olarak iç denetimin konsolide güvence yaklaşımının ayrılmaz bir parçası olması gerektiği düzenlenmiştir. Konsolide güvence yaklaşımı ile yönetim riskleri kabul edilebilir seviyeye düşürmek ve her bir risk için hangi güvence veren tarafın sorumlu olduğunu tanımlamak için güvence kaynaklarını etkin bir şekilde yönetme imkânına ulaşmaktadır (DBSA 2012, 3-4).

Konsolide güvence ile gerçekleştirilen önemli çalışmalardan birisi, The IIA tarafından Ortak Bilgi Birikimi (Common Body of Knowledge-CBOK) adı ile yapılan çalışma üzerine Paul J. Sobel tarafından yazılan rapordur. Risk yönetimine bir bütün olarak güvence verilmesi ile uygulamada konsolide güvence yaklaşımının bulunup bulunmadığının değerlendirildiği bu çalışmada, Kuzey Amerika'da %31, Avrupa'da %30, Güney Asya'da %29, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da %27, Sahra altı Afrika'da %19 güvence açığı bulunduğu belirtilmiştir. Dünya genelinde ise güvence açığı %23 olarak belirlenmiştir (Sobel 2015, 21).

Dünya'da konsolide güvence yaklaşımına uluslararası iç denetim standartlarında yer vererek The IIA öncülük etmiştir. The IIA'in ardından Güney Afrika'da King III adı altında konsolide güvence ile ilgili önemli düzenlemeler yapılmış ve konsolide güvence yaklaşımının uygulanması yasal olarak zorunlu hale getirilmiştir.

3.2. Güvence Sağlayan Taraflar

Konsolide güvence yaklaşımı tarafların iş birliğine dayanmaktadır. Konsolide güvence yaklaşımında güvence sağlayan taraflar iç ve dış taraflar olmak üzere iki ana gruba ayrılmaktadır. Söz konusu sınıflandırma aynı zamanda bankalarda güvence faaliyetlerini gerçekleştiren tarafları ifade etmektedir.

Bankalarda güvence sağlayan dış taraflar kamu denetimi ve bağımsız denetim gerçekleştiren taraflardan oluşmaktadır (Huibers 2015, 3). Bu kapsama BDDK murakıpları ve uzmanları, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu uzmanları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası müfettişleri ile diğer bakanlıkların, kamu kurumlarının ve DDK'ların denetim personelleri girmektedir (Noyan 2002, 238; Yurtsever 2008, 11). Ayrıca bağımsız danışmanlar da güvence sağlayan dış taraf kapsamına girmektedir.

Bankalarda güvence sağlayan iç taraflar ise iç kontrol, iç denetim, risk yönetimi, uyum ve hukuk birimlerinden oluşmaktadır (Huibers 2015, 3). Uygulamaya bakıldığında ise bankalarda güvence faaliyetlerini yerine getiren iç tarafların iç kontrol ve iç denetim olduğu görülmektedir.

3.3. Mevzuat Açısından Konsolide Güvence

Dünya'da konsolide güvence incelendiğinde temel düzenlemenin The IIA tarafından yayınlanan uluslararası iç denetim standartlarında yer aldığı görülmektedir. Eşgüdüm (Koordinasyon) başlıklı çalışma standardında "*İç Denetim Yöneticisi, aynı çalışmaların gereksiz yere tekrarlanmasını asgariye indirmek ve işin kapsamını en uygun şekilde belirlemek amacıyla, güvenç ve danışmanlık hizmetlerini yerine getiren diğer iç ve dış sağlayıcılarla, mevcut bilgileri paylaşmalı ve faaliyetleri bunlarla eşgüdüm içinde sürdürmelidir*" denilmektedir (The IIA 2003, 2050 no.lu standart). Bu standart ile birlikte mükerrer denetim faaliyetlerinin asgariye indirilmesi için İç Denetim Yöneticisine sorumluluk yüklenmiş; güvence ve danışmanlık faaliyeti sunan diğer iç ve dış tarafların iç denetim ile koordine edilmesi gerektiği belirtilmiştir (The IIA 2003, 2050 no.lu standart).

Uluslararası iç denetim standartlarından sonra konsolide güvence ile ilgili en önemli düzenleme Güney Afrika'da yer almaktadır. King III adlı kurumsal yönetime yönelik yapılan düzenlemede denetim komitesi tarafından güvence faaliyetlerinin koordine edilmesi için konsolide güvence yaklaşımının oluşturulması yasal bir zorunluluk haline getirilmiştir (IoD 2009).

Türkiye'de konsolide güvence ile ilgili düzenlemelere bakıldığında konu ile ilgili olarak Bankacılık Kanunu (BK) ve Bankaların İç Sistemleri ve İçsel Sermaye Yeterliliği Değerlendirme Süreci Hakkında Yönetmelik (Yönetmelik)'te çeşitli hükümler bulunduğu görülmektedir.

BK'nın denetim komitesi başlıklı bölümünde, "*... konsolide denetime tâbi kuruluşların iç denetim işlevlerinin konsolide olarak sürdürülmesini ve eşgüdümünü sağlamakla görevli ve sorumludur*" hükmüne yer verilerek, denetim komitesi iç denetimin koordinasyonunu sağlamakla yetkili ve sorumlu tutulmuştur (BK 2005, madde 24).

Yönetmelik'in yönetim kurulunun sorumlulukları başlıklı bölümünde, "*iç sistemler kapsamındaki birimlerin faaliyetlerine ilişkin strateji ve politikalar ile uygulama usullerini yazılı olarak belirlemek, bunların etkin bir şekilde uygulanmasını ve idame ettirilmesini, birbirleri ile koordinasyonunu sağlamak*" hükmüne yer verilerek yönetim kurulu iç sistemlerin

koordinasyonunu sağlamakla yetkili ve sorumlu tutulmuştur (BDDK 2014, madde 5). Ayrıca Yönetmelik'in denetim komitesi üyelerinin yetki ve sorumlulukları başlıklı bölümünde, "*...konsolidasyona tâbi ortaklıkların iç denetim faaliyetlerinin konsolide olarak sürdürülmesini ve eşgüdümünü sağlamakla görevli ve sorumludur*" hükmüne yer verilerek yönetim kurulu adına denetim komitesi iç denetim faaliyetlerinin koordinasyonunu sağlamakla yetkili ve sorumlu tutulmuştur (BDDK 2014, madde 7).

BK'nın ve Yönetmelik'in yukarıda detaylarına yer verilen maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, bankalarda yönetim kurulunun ve denetim komitesinin iç sistemlerin faaliyetlerini koordine etmek üzere konsolide güvence yaklaşımını benimsemekle yükümlü olduğu ortaya çıkmaktadır.

Diğer taraftan Türkiye'deki mevzuat hükümleri dikkate alındığında, bankalarda güvence faaliyetlerini gerçekleştiren dış taraflar olan kamu denetçileri ile bağımsız denetçilerin konsolide güvence yaklaşımına doğrudan dâhil edilebilmeleri mümkün değildir. Bu nedenle konsolide güvence yaklaşımında güvence sağlayan iç taraflar üzerinde yoğunlaşmak ve iç tarafların çalışmalarını koordine etmek bankaların elindedir.

4. BANKACILIKTA KONSOLİDE GÜVENCE YAKLAŞIMI ÜZERİNE BİR İNCELEME

The IIA tarafından yayınlanan uluslararası iç denetim standartlarına göre ise konsolide güvence yaklaşımının uygulanması kuruluşlara tavsiye edilmektedir. Diğer taraftan Güney Afrika gibi bazı ülkelerde konsolide güvence yaklaşımının uygulanması bir zorunluluk olarak yasal güvence altına alınmıştır. Türk bankacılık mevzuatına göre ise bankalarda konsolide güvence yaklaşımı oluşturulmalıdır.

Bu bölümde mesleki tecrübelerden faydalanarak bankacılıkta konsolide güvence yaklaşımının, güvence sağlayan iç taraflar üzerinde nasıl uygulanabileceğine ilişkin teorik bir planlama örneğine yer verilecektir. Bu kapsamda iç kontrol ve iç denetim birimleri tarafından gerçekleştirilen güvence faaliyetleri ele alınacaktır. Örnek plan tasarımı yapılırken iç kontrolün daha kısa aralıklarla, iç denetimin ise iç kontrole kıyasla daha uzun aralıklarla denetim faaliyetlerini gerçekleştirdiği hususu da göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca yapısı gereği iç kontrol faaliyetler gerçekleştirilirken yapılması gerektiği, iç denetimin ise daha sonra yapılabileceği ve iç kontrol faaliyetlerinin de denetlenmesi içerdiği plan tasarımında dikkate

alınmıştır. Diğer taraftan bankaların iç denetim bölümleri iç kontrol bölümlerine kıyasla daha fazla insan kaynağına sahip olduğu için bu husus da planlama da göz önünde bulundurulmuştur. Ek olarak konsolide güvence yaklaşımının bankalara faydaları ve konsolide güvence yaklaşımının uygulanmasında bankaların dikkat etmesi gereken hususlar alt bölüm olarak ele alınmıştır.

4.1. Bankalarda Konsolide Güvence Yaklaşımının Uygulanmasına İlişkin Örnek Bir Planlama

Bankalarda iç kontrol ve iç denetim birimlerince güvence sağlanan alanlara bakıldığında bunlar şubeler, genel müdürlük (GM) birimleri, süreçler, faaliyetler ve yasal denetimler şeklinde sınıflandırılabilmektedir. Ayrıca bazı DDK'lar ile bankaların iletişim ve koordinasyonu iç kontrol ve iç denetim tarafından sağlanmaktadır.

Güvence faaliyetlerinin koordine edilebilmesi için öncelikle güvence verilecek şubeler, GM birimleri, süreçler, faaliyetler ve yasal denetim alanları belirlenmelidir. Daha sonra bu alanlar mevzuat düzenlemeleri ve bankaların ihtiyaçları bağlamında değerlendirilerek koordine edilmelidir. İç kontrol ve iç denetim tarafından güvence sağlanan alanların içinde şubeler hem çokluk hem de sıklık açısından önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle konsolide güvenceye yönelik öncelikle şube, sonrasında ise diğer alanlara ilişkin örnek ele alınacaktır.

4.1.1. Şubelere İlişkin Konsolide Güvence

BDDK tarafından bankaların tüm şubelerinin genellikle bir yıl içinde denetime tabi tutulması istenmektedir. Bununla birlikte belirli risk derecelendirme metotları kullanılarak, tüm şubelerin denetiminin daha uzun bir zaman aralığında tamamlanması da uygulamada görülen bir durumdur. Diğer taraftan BDDK tarafından hem iç kontrol hem de iç denetim tarafından şubelerde denetim çalışmaları gerçekleştirilmesi istenmekte, bankalar bu şekilde yönlendirilmektedir. Bu durumda mükerrer çabaların azaltılması, denetlenmeyen alan kalmaması veya denetlenmeyen şubelerin mümkün olduğunca azaltılması, böylece banka kaynaklarının boşa tüketilmemesi; aynı zamanda denetlenen şubelerde ve personellerde bıkkınlık ve denetim yorgunluğu oluşmaması için iç kontrol ve iç denetim tarafından şubelerde gerçekleştirilecek güvence çalışmaları koordine edilmelidir. Dolayısı ile risk değerlendirme sonrasında yasal gereklilikler ile iç kontrol ve iç denetim birimlerinin kaynakları dikkate

alınarak, güvence veren tarafından hangi şubelerin denetleneceği belirlenmektedir. Bu açıdan 10 şubeden oluşan konsolide güvence planına Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2. Şubeler Konsolide Güvence Planı

Güvence Alanı	Detay	Şube Büyüklüğü	İç Kontrol	İç Denetim
Şube	A Şubesi	Büyük ölçekli	3 ayda 1	6 ayda 1
Şube	B Şubesi	Büyük ölçekli	3 ayda 1	6 ayda 1
Şube	C Şubesi	Büyük ölçekli	3 ayda 1	6 ayda 1
Şube	D Şubesi	Orta ölçekli	6 ayda 1	9 ayda 1
Şube	E Şubesi	Orta ölçekli	6 ayda 1	9 ayda 1
Şube	F Şubesi	Orta ölçekli	6 ayda 1	9 ayda 1
Şube	G Şubesi	Küçük ölçekli	9 ayda 1	12 ayda 1
Şube	H Şubesi	Küçük ölçekli	9 ayda 1	12 ayda 1
Şube	I Şubesi	Yeni Şube	12 ayda 1	18 ayda 1
Şube	İ Şubesi	Yeni Şube	12 ayda 1	18 ayda 1

Kredi büyüklüğü ve operasyonel riskin yüksek olması gibi nedenlerle büyük ölçekli şubeler daha kısa aralıklarla denetlenirken orta ve küçük ölçekli şubeler ile yeni şubeler daha uzun aralıklarla denetime tabi tutulmaktadır. Tablo 2'den görüleceği üzere, büyük ölçekli şubeler iç kontrol birimi tarafından üç ayda bir denetlenirken iç denetim birimi tarafından altı ayda bir denetlenmektedir. Yeni şubeler ise iç kontrol birimi tarafından on iki ayda bir denetlenirken iç denetim birimi tarafından on sekiz ayda bir denetlenmektedir. Planlama yapılırken büyük, orta ve küçük ölçekli şubelerin denetimlerinde üçer aylık marjlar, yeni şubelerin denetimlerinde ise altışar aylık marjlar bırakılmıştır.

4.1.2. GM Birimlerine İlişkin Konsolide Güvence

Bankaların şubelerinin yanı sıra GM birimleri de denetim çalışmalarına tabi tutulmaktadır. Risk değerlendirme sonrasında yasal gereklilikler ile iç kontrol ve iç denetim birimlerinin kaynakları dikkate alınarak güvence veren tarafından hangi GM birimlerinin denetleneceği belirlenmektedir. Bu açıdan 10 GM biriminin denetim planı kapsamında yer alması gerektiği sonucuna ulaşılmış olup konsolide güvence planına Tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3. Genel Müdürlük Birimleri Konsolide Güvence Planı

Güvence Alanı	Detay	İç Kontrol	İç Denetim
GM Birimi	Muhasebe	3 ayda 1	Yılda 1
GM Birimi	Finansal Kontrol	3 ayda 1	Yılda 1
GM Birimi	Bütçe ve Finansal Raporlama	3 ayda 1	Yılda 1
GM Birimi	Bireysel Krediler Tahsis	6 ayda 1	*
GM Birimi	Ticari Krediler Tahsis	*	Yılda 1
GM Birimi	Bireysel Krediler Operasyon	Yılda 1	*
GM Birimi	Ticari Krediler Operasyon	*	Yılda 1
GM Birimi	İnsan Kaynakları	*	Yılda 1
GM Birimi	Proje Yönetim Ofisi	*	Yılda 1
GM Birimi	BT Hizmet Yönetimi	Yılda 1	*

***:** İlgili birim tarafından güvence faaliyeti gerçekleştirilmemektedir.

Tablo 3'ten görüleceği üzere, bireysel krediler, bireysel krediler operasyon, BT hizmet yönetimi gibi bazı GM birimleri iç kontrol tarafından denetlenirken, insan kaynakları, proje yönetim ofisi gibi bazı birimleri iç denetim tarafından denetlenmektedir. Diğer taraftan bankaların kamuya açıklanan finansal tabloları açısından önem taşıyan muhasebe, finansal kontrol, bütçe ve finansal raporlama gibi kritik birimler ise farklı aralıklarla hem iç kontrol hem de iç denetim tarafından denetlenmektedir.

4.1.3. Süreçlere İlişkin Konsolide Güvence

Bankalarda yürütülen faaliyetlere ilişkin bankacılık süreçleri de denetlenmektedir. Risk değerlendirme sonrasında yasal gereklilikler ile iç kontrol ve iç denetim birimlerinin kaynakları dikkate alınarak güvence veren tarafından hangi süreçlerin denetleneceği belirlenmektedir. Bu açıdan 10 sürecin denetim planı kapsamında yer alması gerektiği sonucuna ulaşılmış olup konsolide güvence planına Tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4. Süreçler Konsolide Güvence Planı

Güvence Alanı	Detay	İç Kontrol	İç Denetim
Süreç	Otomatik Fatura Ödemeleri	3 ayda 1	*
Süreç	İnternet Bankacılığı	4 ayda 1	Yılda 1
Süreç	Taşıt Kredileri	4 ayda 1	*

Güvence Alanı	Detay	İç Kontrol	İç Denetim
Süreç	Konut Kredileri	4 ayda 1	*
Süreç	Kredi Kartları	*	Yılda 1
Süreç	Kredili Mevduat Hesapları	6 ayda 1	Yılda 1
Süreç	Nakdi Krediler	6 ayda 1	Yılda 1
Süreç	Gayrinakdi Krediler	*	Yılda 1
Süreç	Taksitli Ticari Krediler	*	Yılda 1
Süreç	Müşteri Şikâyetleri Yönetimi	6 ayda 1	Yılda 1

***:** İlgili birim tarafından güvence faaliyeti gerçekleştirilmemektedir.

Tablo 4'ten görüleceği üzere, taşıt ve konut kredileri iç kontrol tarafından denetlenirken, gayrinakdi krediler ve taksitli ticari krediler iç denetim tarafından denetlenmektedir. Diğer taraftan bankalar açısından işlem adetleri veya hacimleri açısından önem taşıyan internet bankacılığı, kredili mevduat hesapları, nakdi krediler ile itibar riski açısından önem taşıyan müşteri şikâyetleri farklı aralıklarla hem iç kontrol hem de iç denetim tarafından denetlenmektedir.

4.1.4. Faaliyetlere İlişkin Konsolide Güvence

Bankalarda gerçekleştirilen çeşitli faaliyetler de denetime tabi tutulmaktadır. Risk değerlendirme sonrasında yasal gereklilikler ile iç kontrol ve iç denetim birimlerinin kaynakları dikkate alınarak güvence veren tarafından hangi faaliyetlerin denetleneceği belirlenmektedir. Bu açıdan 3 faaliyet alanının denetim planı kapsamında yer alması gerektiği sonucuna ulaşılmış, ayrıca sistemlerin otomatize edilmesi ve dijitalleştirilmesi de bankalar açısından önem taşıdığı için kapsama alınmıştır. Böylelikle oluşan konsolide güvence planına Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5. Faaliyetler Konsolide Güvence Planı

Güvence Alanı	Detay	İç Kontrol	İç Denetim
Faaliyet	İş Sürekliliği Yönetimi	6 ayda 1	Yılda 1
Faaliyet	Personel Yedekleme Planı	*	Yılda 1
Faaliyet	Personel Ücretlendirme ve Prim Sistemi	*	Yılda 1
Faaliyet	Dijitalleştirilen Sistemler	Sürekli	Faaliyet Sonrası
Faaliyet	Otomatize Edilen Sistemler	Sürekli	Faaliyet Sonrası

***:** İlgili birim tarafından güvence faaliyeti gerçekleştirilmemektedir.

Tablo 5'ten görüleceği üzere, personel yedekleme planı ile personellerin ücretlendirme ve prim sistemi yılda 1 kez iç denetim tarafından denetlenmektedir. Diğer taraftan iş sürekliliği yönetimi banka açısından önem taşıdığı için farklı zaman dilimlerinde hem iç kontrol hem de iç denetim tarafından denetlenmektedir. Diğer taraftan bankalar sistemlerin otomatize edilmesi ve dijitalleştirilmesine ayrı bir önem atfetmektedirler. Söz konusu bu iki süreçte bankalar iç kontrolün danışmanlık, iç denetimin ise geçiş sonrasında denetim yapması şeklinde işbölümü yapmışlardır. Dolayısı ile iç kontrol sistemlerin otomatize edilmesi ve dijitalleştirilmesi çalışmalarında proje ekiplerine dâhil olarak işin içinden danışmanlık sağlamak sureti ile sürekli yer almaktadır; iç denetim ise otomatize edilme ve dijitalleştirilme sonrasında denetim faaliyetlerini yerine getirmektedir.

4.1.5. Yasal Denetimlere İlişkin Konsolide Güvence

Bankaların şubelerinin, GM birimlerinin, süreçlerinin ve faaliyetlerinin denetlenmesinin yanı sıra mevzuat gereği gerçekleştirilmesi gereken denetimler de bulunmaktadır. Yürürlükteki düzenlemeler bağlamında bankalarda yapılması gerekmekte olan 6 yasal denetim alanı olup konsolide güvence planına Tablo 6'da yer verilmiştir.

Tablo 6. Yasal Denetimler Konsolide Güvence Planı

Güvence Alanı	Detay	İç Kontrol	İç Denetim
Yasal denetim	Yönetim beyanı	Yılda 1	*
Yasal denetim	Bankacılık süreçleri ve bilgi sistemleri	*	Yılda 1
Yasal denetim	Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi	6 ayda 1	Yılda 1
Yasal denetim	Terörün finansmanın önlenmesi	6 ayda 1	Yılda 1
Yasal denetim	İç kontrol sistemi	*	Yılda 1
Yasal denetim	İçsel Sermaye Yeterliliği Değerlendirme Süreci (İSEDES)	*	Yılda 1

***:** İlgili birim tarafından güvence faaliyeti gerçekleştirilmemektedir.

Tablo 6'dan görüleceği üzere, mevzuat düzenlemeleri uyarınca zorunlu olan yönetim beyanı denetimi iç kontrol tarafından gerçekleştirilirken bankacılık süreçleri ve bilgi sistemleri, iç kontrol sistemi ve İSEDES denetimleri iç denetim tarafından yapılmaktadır. Diğer taraftan bankalar açısından önemi nedeni ile suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi ve terörün

finansmanının önlenmesi denetimleri iç kontrol ve iç denetim tarafından farklı dönemlerde icra edilmektedir.

4.1.6. Düzenleyici-Denetleyici Kurumlar İle Koordinasyon

İç kontrol ve iç denetim tarafından güvence sağlanması kapsamında denetimlerin gerçekleştirilmesinin yanı sıra bu birimler tarafından icra edilen önemli bir diğer husus DDK'lar ile koordinasyon sağlanmasıdır. Nitekim BDDK, Sermaye Piyasası Kurulu, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı gibi yasal denetim mercileri ve bağımsız denetçiler bankalarda güvence faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Bu nedenle söz konusu kurumlarla bankalar arasında koordinasyonun sağlanmasında iç kontrol ve iç denetim birimlerinin rollerinin belirlenmesi faydalı olacaktır. Bu kapsamda DDK'lar ile koordinasyona ilişkin iş bölümüne Tablo 7'de yer verilmiştir.

Tablo 7. Düzenleyici-Denetleyici Kurumlar İle Koordinasyon

Kurum	Koordinasyondan Sorumlu Birim
BDDK	İç Denetim
Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu	İç Denetim
Mali Suçları Araştırma Kurulu	İç Denetim
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	İç Kontrol
Sermaye Piyasası Kurulu	İç Kontrol
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası	İç Kontrol
Bağımsız Denetçiler	İç Kontrol-İç Denetim

Tablo 7'den görüleceği üzere, BDDK, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve Mali Suçları Araştırma Kurulu ile bankanın koordinasyonu iç denetim tarafından sürdürülürken Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın banka ile iletişimi iç kontrol tarafından sürdürülecektir. Bağımsız denetçilerin banka ile iletişimleri iç kontrol ve iç denetim tarafından birlikte sağlanmaktadır. Burada bağımsız denetçilerin iletişim kurmada ihtiyaç duyacağı GM birimlerine göre iç kontrol ve iç denetim arasında bir işbölümü yapılması muhtemel görülmektedir.

4.2. Konsolide Güvence Yaklaşımının Bankalara Faydaları ve Bankaların Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Bankalarda şubelerin, GM birimlerinin, bankacılık süreçlerinin ve faaliyetlerinin denetimleri ile mevzuatın gerektirdiği yasal denetimler iç kontrol ve iç denetim tarafından gerçekleştirilmektedir. Söz konusu denetimlerin yanı sıra bankaların bazı DDK'lar ile koordinasyon ve iletişimi de iç kontrol ve iç denetim tarafından sağlanmaktadır.

İç kontrol ve iç denetim tarafından gerçekleştirilen denetimlerin konsolide güvence yaklaşımı çerçevesinde ele alınmasına ilişkin yukarıda paylaşılan örnekler sonucunda bir bankanın konsolide güvence planı Ek 1'deki gibi oluşmaktadır. Ek 1'den görüleceği üzere bazı denetimler iç kontrol ve iç denetim arasında paylaştırılmış, bazı denetimler ise bankalar için taşıdığı önem dolayısı ile her iki birim tarafından gerçekleştirilecek şekilde planlanmıştır. DDK'lar ile koordinasyonun sağlanması da denetim faaliyetlerindeki yaklaşıma benzer şekilde, iç kontrol ve iç denetim arasında paylaştırılmıştır.

Ek 1'de görüleceği üzere, iç kontrol ve iç denetim tarafından güvence faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde bankaların konsolide güvence yaklaşımını benimsemesi teknik olarak mümkündür. Güvence faaliyetlerinde konsolide güvence yaklaşımının uygulanması bankalara birçok fayda sağlayacaktır.

Bankaların güvence faaliyetlerinde konsolide güvence yaklaşımını uygulamalarının en önemli faydası iç kontrol ve iç denetim tarafından gerçekleştirilen güvence faaliyetlerinin birbirleri ile entegre edilmesidir. Böylece bankada uygulanan konsolide güvence yaklaşımı zamanla olgunlaştıkça bankada mükerrer denetime tabi tutulan alanlar ile güvence kapsamı dışında kalan alanlar azalış gösterecektir. Bu durum aynı zamanda iç kontrol ve iç denetim tarafından gerçekleştirilen denetim çalışmalarının optimize edilmesini de sağlamaktadır.

Konsolide güvence yaklaşımının en önemli ikinci faydası, iç kontrol ve iç denetim tarafından gerçekleştirilen risk ve kontrol değerlendirmelerinin standart hale getirilmesidir. Böylece risklere ve olaylara ortak bakış açısı sağlanmakta, farklı derecelendirme yapıları ve raporlama biçimleri standart hale gelmekte, yönetişim, risk ve kontrol gözetiminin etkinliği artmaktadır.

Konsolide güvence yaklaşımının üçüncü faydası, iç kontrol ve iç denetim tarafından gerçekleştirilen güvence faaliyetleri birbirleri ile entegre edilerek risklerin kabul edilebilir bir seviyeye indirilmesine olanak sağlamasıdır. Böylece bankanın karşı karşıya kaldığı önemli

riskler etkin bir şekilde değerlendirilerek yönetim kuruluna, denetim komitesine ve üst yönetime daha doğru bir risk değerlendirme ve güvence sonucu sunulabilmektedir.

Konsolide güvence yaklaşımının dördüncü faydası, denetim faaliyetlerinde maliyet etkinliği sağlanmasıdır. İç kontrol ve iç denetim tarafından gerçekleştirilen mükerrer denetimler zamanla azalacağı için bankalar tarafından söz konusu mükerrer faaliyetler için harcanan kaynaklar da azalış gösterecek, böylece bankanın katlanmak zorunda kaldığı denetim maliyeti asgari seviyelere düşecektir.

Konsolide güvence yaklaşımının beşinci faydası ise iç kontrol ve iç denetim arasında iş bölümü ve koordinasyon yapıldığı için hangi risklerden hangi güvence tarafın sorumlu olduğunun belirlenmesini sağlamasıdır. Böylece riskli hususlar açıkta kalmamaktadır. Ayrıca yüksek riskli alanlar ile güvence eksikliği bulunan alanlar da belirlenmiş olmaktadır.

Yukarıda belirtilen faydalarına ek olarak konsolide güvence yaklaşımı, banka üst yönetiminin aksiyon alması gereken önemli hususları gözden kaçırmasını önlemekte, istenmeyen sürprizler yaşanma olasılığını düşürmekte, karar alma süreçlerinin iyileştirilmesine katkıda bulunmakta, güvence çalışmaları nedeni ile iş süreçlerine ve faaliyetlerine minimum müdahalede bulunulmasına neden olmaktadır.

Konsolide güvence yaklaşımı bankalar açısından birçok faydayı bünyesinde barındırmaktadır. Ancak konsolide güvence yaklaşımının uygulanmasında istenilen faydaların elde edilebilmesi için bankaların dikkat etmeleri gereken bazı hususlar bulunmaktadır.

Konsolide güvence yaklaşımında bankaların dikkat etmesi gereken huşuların başında iç kontrol ve iç denetim arasındaki iş paylaşımının hangi merci tarafından yapılacağı hususu gelmektedir. Literatürde bu konuda denetim komitesi ve iç denetim birimleri işaret edilmektedir. Bununla birlikte iç denetim biriminin güvence sağlayan iç taraflardan biri olduğu dikkate alındığında, iş paylaşımının sağlıklı yapılabilmesi için söz konusu görev dağılımı denetim komiteleri tarafından gerçekleştirilmelidir.

Bankaların dikkat etmesi gereken ikinci husus, Ek 1'den gözlemlenebileceği gibi, denetim faaliyetleri iç kontrol tarafından kısa aralıklarla gerçekleştirirken iç denetim tarafından daha uzun aralıklarla gerçekleştirilmektedir. Bu husus BDDK'nın bir yönlendirmesi olup konsolide güvence yaklaşımının uygulanmasında denetim komitesi tarafından iş bölümü yapılırken mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Aksi takdirde düzenleyici otorite ile bankaların sorun yaşaması kaçınılmazdır.

Bankaların dikkat etmesi gereken üçüncü husus, denetim çalışmasının kapsamı dikkate alınarak iç kontrol ve iç denetim arasında iş bölümü yapılmalıdır. Nitekim yönetim beyanı gibi kapsamlı denetim çalışmalarında veya bağımsız denetçiler gibi çalışma kapsamı geniş ancak zaman aralığı sınırlı olan koordinasyon görevlerinde iç kontrol ve iç denetimin birlikte görev yapması daha doğru olacaktır.

Bankaların dikkat etmesi gereken dördüncü husus, iş bölümü yapılırken iç kontrol ve iç denetimin başta insan kaynağı ve uzmanlık olmak üzere sahip oldukları imkân ve kapasitesinin göz önünde bulundurulmasıdır. Aksi takdirde yıl tamamlanmasına karşın yapılan konsolide güvence planı tamamlanamayabilecektir.

Yukarıda belirtilen faydalarına ek olarak iç kontrol ve iç denetim tarafından gerçekleştirilecek denetim çalışmalarının yılın farklı dönemlerine yayılması, mümkün olduğunca art arda veya aynı döneme denk getirilmemesidir. Bu husus denetlenenlerin iş süreçlerine ve faaliyetlerine minimum müdahalede bulunulması ve faaliyetlerin kesintisiz sürdürülmesi (iş sürekliliği), iç müşteri memnuniyetinin sağlanması, denetim yorgunluğu gibi hususların oluşmaması, denetim çalışmalarından denetlenenlerin ve dolayısı ile bankaların katma değer sağlaması gibi hususlar açısından kritik öneme sahiptir.

5. SONUÇ

Bankalar finansal sistemlerde ciddi bir paya sahip bulunmakta ve finansal aracılık açısından önemli roller üstlenmektedir. Bu nedenle bankaların etkin denetimi başta düzenleyici-denetleyici kurumlar, bankanın yönetim kurulu ve denetim komitesi olmak üzere tüm iç ve dış paydaşlar açısından önem taşımaktadır. Türkiye'de bankaların finansal piyasaların büyük bir kesimini oluşturması ve bankaların güvence sağlayan birçok iç ve dış tarafça denetlenmesi göz önünde bulundurularak bu çalışmada bankalarda konsolide güvence yaklaşımı ele alınmıştır.

Türkiye'de bankalar kamu denetimi ve bağımsız denetim tarafından dış denetime tabi tutulmaktadır. Ek olarak, bankalar iç kontrol ve iç denetim tarafından da denetlenmektedir. Bu nedenle bankalarda güvence sağlayan iç ve dış taraflarca birçok güvence faaliyeti gerçekleştirilmektedir. Bu faaliyetlerde bazı alanlar güvence veren taraflarca mükerrer olarak denetlenirken bazı alanlar ise denetim alanı dışında kalmaktadır.

Günümüzde bankacılığın hemen her noktasında kaynak planlaması ve yönetimi önem taşıdığı gibi güvence faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde de önem taşımaktadır. Mevzuat

hükümleri ve uluslararası iç denetim standartları dikkate alındığında iç kontrol ve iç denetim tarafından sağlanan güvence faaliyetlerinin koordine edilmesi kaçınılmazdır. Bu nedenle güvence sağlayan tarafların faaliyetlerinin koordinasyonu bir zorunluluk teşkil etmektedir.

Konsolide güvence yaklaşımı, güvence sağlayan tarafların çalışmalarının koordine edilmesini ifade etmektedir. Uluslararası uygulamalarda güvence sağlayan dış taraflar da konsolide güvence modeline dâhil edilirken Türkiye uygulamasında mevzuat düzenlemeleri nedeni ile sadece güvence sağlayan iç taraflar modele dâhil edilebilmektedir. Bu nedenle bankalarda konsolide güvence yaklaşımı çerçevesinde iç kontrol ve iç denetim dikkate alınmıştır.

Türkiye'de mevzuat incelendiğinde konsolide güvence ile ilgili sorumluluk bankaların yönetim kurullarına ve denetim komitelerine verilmiştir. Bankalarda yönetim kurulları ve denetim komiteleri söz konusu sorumluluklarını yerine getirebilmek için iç kontrol ve iç denetimin güvence faaliyetlerini koordine etmeli ve mükerrer denetim çabalarını azaltmalıdır. Konsolide güvence yaklaşımı ile bankaların şube, GM birimleri, süreç ve faaliyetleri geniş ve kapsayıcı bir şekilde ele alınmalı ve banka kaynaklarının gereksiz yere kullanılması önlenmelidir.

Bankalarda konsolide güvence yaklaşımının uygulanması ile birlikte bankalar başta güvence faaliyetlerinin entegre edilmesini sağlayacaklardır. Bununla birlikte konsolide güvence yaklaşımı maliyet etkinliği, risk ve kontrol değerlendirmelerinin standart hale getirilmesi, risklere ve olaylara ortak bakış açısının sağlanması, farklı derecelendirme yapıları ve raporlama biçimleri standart hale getirilmesi, risklerin kabul edilebilir seviyelere indirilmesi, üst yönetime daha doğru bir risk değerlendirme ve güvence sonucu sunulması, yüksek riskli alanlar ile güvence eksikliği bulunan alanların belirlenmesi ve iş süreçlerine minimum müdahalede bulunulması gibi hususlarda bankalara katkı sağlamaktadır.

Bankalar konsolide güvence modelini uygularken iç kontrol ve iç denetim arasındaki iş paylaşımının denetim komitesi gözetiminde ve düzgün yapılması, düzenleyici-denetleyici otoritelerin beklentilerinin ve yönlendirmelerinin dikkate alınması, denetim çalışmalarının kapsamının ve büyüklüğünün dikkate alınması, bu kapsamda yönetim beyanı gibi kapsamlı çalışmaların gerekiyorsa iç kontrol ve iç denetim tarafından birlikte yapılması, iş bölümünde iç kontrol ve iç denetimin kaynaklarının, kapasitesinin ve uzmanlığının mutlaka göz önünde bulundurulması, çalışmaların yılın farklı dönemlerine yayılması ve art arda gerçekleştirilmemesi

hususlarına dikkat etmelidirler. Böylece güvence faaliyetlerinden bankalar daha fazla katma değer sağlarken denetlenenler de görülen denetim yorgunluğu ve iç müşteri memnuniyetsizliği gibi hususlar önlenmiş olacaktır.

Bankaların konsolide güvence yaklaşımını uygulamasına ilişkin bir plan örneğine çalışmada yer verilmiştir. Bankaların büyüklüğü, şube sayısı ve ölçekleri, GM birimleri, süreçleri, faaliyetleri ve tabi oldukları yasal denetimler dikkate alınarak bir örneğine bu çalışmada yer verilen konsolide güvence planı, bankaların kendi yapılarına uygun şekilde geliştirebilecektir. Hatta bankalar konsolide güvence planını, çalışmada verilen örneğin bir adım daha ötesine taşıyarak, hangi şube, GM birimi, süreç, faaliyet ve yasal denetimin yılın hangi döneminde gerçekleştirileceğini belirleyebilirler. Böylece güvence veren taraflar arasındaki koordinasyon daha üst seviyeye taşınabilir.

Sonuç olarak bankalarda iç kontrol ve iç denetim tarafından gerçekleştirilen güvence faaliyetlerinin koordine edilebileceği ve bu hususta bankaların birçok fayda sağlayabileceği belirlenmiştir. Güvence faaliyetlerinin koordinasyonunun denetim komitesi tarafından sağlanmasının daha sağlıklı olacağı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte doğrudan denetim komitesine bağlı olan ve koordinasyondan sorumlu olan bir birim tarafından da koordinasyon faaliyetleri yerine getirilebilecektir.

Konsolide güvenceye yönelik bu çalışma, bankaların yönetim kurullarına, denetim komitelerine, iç kontrol ve iç denetim birimlerinin üst düzey yöneticilerine konsolide güvence yaklaşımının benimsenmesi ve bankalarda uygulanması noktasında farkındalık kazandıracaktır.

Bu çalışmada konsolide güvence kavramsal olarak ele alınarak yerli literatüre kazandırılmıştır. Türkiye'de konsolide güvenceye yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmadığı için yapılan çalışma bu yönüyle öncü bir çalışma olma özelliği taşımaktadır. Diğer taraftan konsolide güvence uygulaması hakkında bankacılıkta faaliyet gösteren bankaların mevcut durumunu ölçmek, eksiklikleri belirlemek ve öneriler geliştirmek amacıyla ampirik araştırma yapılması yerinde olacaktır. Yapılacak ampirik araştırma ile bankalarda konsolide güvence yaklaşımının uygulanma seviyesi değerlendirilebilecek ve konsolide güvence yaklaşımına ilişkin eksiklikler hakkında önerilerde bulunmak mümkün olacaktır. Böylece bankacılıkta konsolide güvence ile ilgili literatür derinleştirilebilecektir.

KAYNAKÇA

BDDK. 2014. Bankaların İç Sistemleri ve İçsel Sermaye Yeterliliği Değerlendirme Süreci Hakkında Yönetmelik, 11.07.2014 tarih ve 29057 sayılı Resmi Gazete.

BK. 2005. 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 01.11.2005 tarih ve 25983 sayılı Resmi Gazete.

Clamp, C. 2015. "Combined Assurance: Optimizing Your Assurance and Improving Audit Outcomes", Güney Afrika.

Dalak, G. 2000. "Denetim ve Kalite Denetimi", Muğla Üniversitesi SBE Dergisi, 1(1).

DBSA. 2012. "Combined Assurance Strategy", Güney Afrika.

Decaux, L. ve G. Sarens. 2015a. "The Determinants of Combined Assurance Adoption: A Global Survey", Louvain School of Management Working Paper Series.

Decaux, L. ve G. Sarens. 2015b. "Implementing Combined Assurance: Insights from Multiple Case Studies", Managerial Auditing Journal, 30(1).

Deloitte. 2014. "Audit Committee Brief, Harnessing the Full Potential of Internal Audit", ABD.

Dinçer, H., Ü. Hacıoğlu ve S. Yüksel. 2016. "Performance Assessment of Deposit Banks with CAMELS Analysis Using Fuzzy ANP-MOORA Approaches and an Application on Turkish Banking Sector", Asian Journal of Research in Business Economics and Management, 6(2).

Dmitrenko, M. 2017. "Combined Assurance As An Element Of Effective Corporate Governance", Scientific Journal of Polonia University, 21(2).

Dzomira, S. 2016. "Espousal of Combined Assurance Model in South Africa's Public Sector", Public and Municipal Finance, 5(4).

EY. 2013. "Maximizing Value from Your Lines of Defense, A Pragmatic Approach to Establishing and Optimizing Your LOD Model", http://www.ey.com/ Publication /vwLU Assets/EY-Maximizing-value-from-your-lines-of-defense/$FILE/EY-Maximizing-value-from-your-lines-of-defense.pdf (Erişim Tarihi: 21.08.2017).

Forte, J. ve K. Barac. 2015. "Combined Assurance: A Systematic Process", Southern African Journal of Accountability and Auditing Research, 17(2).

Güredin, E. 1995. "Denetim", İstanbul: Muhasebe Enstitüsü. Yayın No: 62, 4. Baskı.

Harbo,I.2015."CombinedAssuranceApproach",IIA-GRC, http://www. theiia.se/ uploads/4 . combined assurance_(1).pdf (Erişim Tarihi: 21.08.2017).

Huibers, S.C.J. 2015. "Combined Assurance: One Language, One Voice, One View", IIA CBOK Raporu.

Huibers, S.C.J. ve L. Rittenberg. 2016. "Improve GRC Maturity Through Combined Assurance", http://info.metricstream.com/rs/404-BGD-511/images/Improve-GRC-Maturity-Combined-Assurance.pdf?aliId=329680907 (Erişim Tarihi: 21.08.2017).

IoD. 2009. "King Code of Governance Principles for South Africa 2009", http://c.ymcdn. Com / sites/www.iodsa.co.za/resource/collection/94445006-4F18-4335-B7FB-7F5A8B23 FB3F/King_III_Code_for_Governance_Principles_.pdf (Erişim Tarihi: 21.08.2017).

KPMG. 2016. "Combined Assurance, Reaching the Next Level of Maturity", https://www.iiauae.org/writereaddata/Portal/ConferencesDownloads/9b052c9d-954e-43ad-8bf9-1d5618d32c9e.pdf (Erişim Tarihi: 21.08.2017).

Levis, I. 2015. "The Role of Internal Auditing in Providing Combined Assurance: Assessing Internal Financial Controls", University of Pretoria, Faculty of Economic and Management Sciences, Master Thesis.

Noyan, E. 2002. Bankalar Hukuku, Nadir Kitap, Ankara.

PWC. 2010. "Preparation, Perseverance, Payoff: Implementing a Combined Assurance Approach in the Era of King III", https://www.pwc.co.za/en/assets/pdf/steeringpoint-kingiii-combined-assurance-11.pdf (Erişim Tarihi: 21.08.2017).

PWC. 2013. "Combined Assurance Practical Approach and Reporting Key Learning's", https://oag.treasury.gov.za/Event%20Documentation/20130228%20Public%20Entities%20Risk%20Management%20Forum/2.%20System%20of%20Combined%20Assurance%20and%20Institutional%20performance%20-%20A%20Moosa%20and%20JC%20Heyns.pdf (Erişim Tarihi: 21.08.2017).

Reeks, A. 2013. "Combined Assurance: Status Report", http://moderngov.boston.gov.uk/ Data/ Audit %20&%20Governance %20Committee/201503161830/ Agenda/Combined %20 Assurance%20-%20Status%20Report.pdf (Erişim Tarihi: 21.08.2017).

Rossouw, D. 2015. "The Impact Of Combined Assurance on The Internal Audit Function", https://www.researchgate.net/publication/308886992_THE_IMPACT_OF_COMBINED_ASSURANCE_ON_THE_INTERNAL_AUDIT_FUNCTION (Erişim Tarihi: 21.08.2017).

Sainato, S.W. 2016. "Combined Assurance with Compliance", IIA International Conference, ABD.

Schreurs, H. K. ve M. Marais. 2015. "Perspectives of Chief Audit Executives on the Implementation of Combined Assurance", Southern African Journal of Accountability and Auditing Research, 17(1).

Scott, J. 2015. "Combined Assurance: Status Report", http://moderngov. boston.gov.uk /Data/ Audit% 20&% 20Governance%20Committee/ 201503161830/Agenda/ Combined%20 Assurance%20-%20Status%20Report.pdf (Erişim Tarihi: 21.08.2017).

Sobel, P.J. 2015. "Who Owns Risk?", IIA CBOK Raporu, ABD.

Swellendam Municipality. 2015. "Combined Assurance Policy Framework", https:// www. swellenmun.co.za/download_document/564 (Erişim Tarihi: 21.08.2017).

The CICA. 2004. "20 Questions Directors Should Ask about Internal Audit", Kanada.

The IIA. 2003. 2050 no.lu Uluslararası İç Denetim Standardı, Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi, Türkiye İç Denetim Enstitüsü tarafından Türkçeye tercüme edilmiş güncel versiyon, https://www.tide.org.tr/file/documents/pdf/UMUC-2017-updated.pdf (Erişim Tarihi: 22.03.2018)

Yurtsever, G. 2008. "Bankacılığımızda İç Kontrol", TBB Yayını, İstanbul.

Yurtsever, G. 2009. "Teftişten İç Denetime Banka Müfettişliği", TBB Yayını, İstanbul.

Yüksel, S., H. Dinçer ve Ü. Hacıoğlu. 2015. CAMELS-Based Determinants for the Credit Rating of Turkish Deposit Banks", International Journal of Finance & Banking Studies, 4(4).

Yüksel, S., S. Zengin ve M.T. Kartal. 2016. "Banka Personelinin Teftiş Kuruluna Bakış Açısının Değerlendirilmesi", Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 53(622).

Zengin, S. ve S. Yüksel. 2016. "Likidite Riskini Etkileyen Faktörler: Türk Bankacılık Sektörü Üzerine Bir İnceleme", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15(29).

Zhou, S., R. Simnett ve H. Hoang. 2016. "Combined Assurance as a New Assurance Approach: Is It Beneficial to Analysts?",https://www.researchgate.net /publication/ 315029098 Combined Assurance as a New Assurance Approach Is It Beneficial to Analysts (Erişim Tarihi: 21.08.2017).

Ekler

Ek 1. Bankalar İçin Örnek Konsolide Güvence Planı

Güvence Alanı	Detay	İç Kontrol	İç Denetim
Şube	A Şubesi	3 ayda 1	6 ayda 1
Şube	B Şubesi	3 ayda 1	6 ayda 1
Şube	C Şubesi	3 ayda 1	6 ayda 1
Şube	D Şubesi	6 ayda 1	9 ayda 1
Şube	E Şubesi	6 ayda 1	9 ayda 1
Şube	F Şubesi	6 ayda 1	9 ayda 1
Şube	G Şubesi	9 ayda 1	12 ayda 1
Şube	H Şubesi	9 ayda 1	12 ayda 1
Şube	I Şubesi	12 ayda 1	18 ayda 1
Şube	İ Şubesi	12 ayda 1	18 ayda 1
GM Birimi	Muhasebe	3 ayda 1	Yılda 1
GM Birimi	Finansal Kontrol	3 ayda 1	Yılda 1
GM Birimi	Bütçe ve Finansal Raporlama	3 ayda 1	Yılda 1
GM Birimi	Bireysel Krediler Tahsis	6 ayda 1	*
GM Birimi	Ticari Krediler Tahsis	*	Yılda 1
GM Birimi	Bireysel Krediler Operasyon	Yılda 1	*

Güvence Alanı	Detay	İç Kontrol	İç Denetim
GM Birimi	Ticari Krediler Operasyon	*	Yılda 1
GM Birimi	İnsan Kaynakları	*	Yılda 1
GM Birimi	Proje Yönetim Ofisi	*	Yılda 1
GM Birimi	BT Hizmet Yönetimi	Yılda 1	*
Süreç	Otomatik Fatura Ödemeleri	3 ayda 1	*
Süreç	İnternet Bankacılığı	4 ayda 1	Yılda 1
Süreç	Taşıt Kredileri	4 ayda 1	*
Süreç	Konut Kredileri	4 ayda 1	*
Süreç	Kredi Kartları	*	Yılda 1
Süreç	Kredili Mevduat Hesapları	6 ayda 1	Yılda 1
Süreç	Nakdi Krediler	6 ayda 1	Yılda 1
Süreç	Gayrinakdi Krediler	*	Yılda 1
Süreç	Taksitli Ticari Krediler	*	Yılda 1
Süreç	Müşteri Şikâyetleri Yönetimi	6 ayda 1	Yılda 1
Faaliyet	İş Sürekliliği Yönetimi	6 ayda 1	Yılda 1
Faaliyet	Personel Yedekleme Planı	*	Yılda 1
Faaliyet	Personel Ücretlendirme ve Prim Sistemi	*	Yılda 1
Faaliyet	Dijitalleştirilen Sistemler	Sürekli	Faaliyet Sonrası
Faaliyet	Otomatize Edilen Sistemler	Sürekli	Faaliyet Sonrası
Yasal denetim	Yönetim beyanı	Yılda 1	*
Yasal denetim	Bankacılık süreçleri ve bilgi sistemleri	*	Yılda 1
Yasal denetim	Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi	6 ayda 1	Yılda 1
Yasal denetim	Terörün finansmanın önlenmesi	6 ayda 1	Yılda 1
Yasal denetim	İç kontrol sistemi	*	Yılda 1

Güvence Alanı	Detay	İç Kontrol	İç Denetim
Yasal denetim	İSEDES	*	Yılda 1
DDK Koordinasyonu	BDDK	*	Sürekli
DDK Koordinasyonu	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu	*	Sürekli
DDK Koordinasyonu	Mali Suçları Araştırma Kurulu	*	Sürekli
DDK Koordinasyonu	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Sürekli	*
DDK Koordinasyonu	Sermaye Piyasası Kurulu	Sürekli	*
DDK Koordinasyonu	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası	Sürekli	*
DDK Koordinasyonu	Bağımsız Denetçiler	Sürekli	Sürekli